

ГАЛОУНАЯ ЁЛКА МІНСКА
«НОУ-ХАУ» ГАМЯЛЬЧАН

2 стар.

ПАЛЯЎІЧЫ СЕЗОН ПРАЦЯГВАЕЦЦА

3 стар.

ДЫПКУР'ЕР

3 стар.

АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ

Валянцін ЕЛІЗАР'ЕУ: «У НАЦЫЯНАЛЬНАГА
БАЛЕТА ГЕНІЯЛЬНАЯ СЦЭНА»

4 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОВКА «ЖЫЦЦЕ І ВЕРА»

5 стар.

БЕЛАРУСЫ ў СВЕЦЕ

ІНТЭГРАЦЫЯ ГРАМАДСТВА
ПА-ВЕНТСПІЛСКУ

6—7 стар.

АЛІМПІЙЦЫ

Эліна ЗВЕРАВА:
«Я ЗАЎСЁДЫ БЫЛА АДЧАЙНАЙ»

8 стар.

БАТАЛІ НА БЯРЭЗІНЕ...
ПРАЗ 188 ГАДОЎ

6—7 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

3 студзеня 2001 года
Цана 98 рублёў

№ 1 (2715)

1 Тн 2001

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

ПРЫВІТАЛЬНАЕ СЛОВА XXI СТАГОДДЗЮ

АДКАЗЫ НАРОДНАГА ПАЗТА БЕЛАРУСІ

Ніла ГІЛЕВІЧА НА ПЫТАННІ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ»

ларускую кнігу, праз беларускую песню і танец. Асабліва інтэнсіўна гэта ішло на працягу другой паловы XX стагоддзя — пасля частковага, а затым і поўнага зняцця "жалезнай заслоны".

Натуральна, што нават і ў самых спрыяльных палітычных умовах літаратура толькі тады адаб'ецца ў сусветнай свядомасці, калі яна мае ў сабе належную эстэтычную сілу-моц, калі яна дасягнула высокага мастацкага ўзроўню. Ці такую ёсць беларуская літаратура XX стагоддзя? Несумнеўна. Назаву толькі некаторыя імяны з ліку тых, што ўжо даўно ці не так даўно ўвайшлі ў беларускі пантэон: Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Францішак Багушэвіч, Янка Купала, Якуб Колас, Максім Багдановіч, Максім Гарэцкі, Змітрок Бядуля, Алесь Гарун, Кузьма Чорны, Міхась Зарэцкі, Кандрат Крапіва, Максім Танк, Аркадзь Куляшоў, Пімен Панчанка, Іван Мележ, Ларыса Геніюш, Наталля Арсеннева, Уладзімір Караткевіч, Аляксей Пысін, Міхась Стральцоў, Сцяпан Гаўрусёў, Яўгенія Янішчыц... — спіс можа быць значна падоўжаны. Іншая рэч, што ўмовы нашага гістарычнага жыцця-быцця былі горш чым неспагадныя і многае з залатой скарбонкі беларускай літаратуры доўгі час было ад свету схавана. Помню, з якім шкадаваннем Алесь Адамовіч пісаў, што кнігу Анры Барбюса "Агонь" — пра чалавека на першай сусветнай вайне — ведае ўвесь свет, а ніяк не слабейшыя запіскі "На імперыялістычнай вайне" Максіма Гарэцкага не ведаюць нідзе, нават на Радзіме, паколькі імя аўтара дзесяці гадоў было пад забаронай. Так што для выхаду ў сусветную свядомасць мала мець аўтарытэтную мастацкую літаратуру, трэба яшчэ і жыць у аўтарытэтнай краіне, гэта значыць у краіне, дзе сумленнага перад сабой і народам мастака слова не рэпрэсуюць, не ссылаюць на катаргу, не пазбаўляюць жыцця.

— Вы заўсёды былі і застаецеся ўважлівым, нават прыдзірлівым не проста чытачом, а крытыкам, аналітыкам, дас-

ледчыкам сучаснага літаратурнага працэсу. На вашу думку, ці ёсць у сённяшняй беларускай літаратуры такія набыткі, якія дазваляюць сказаць: гэта мы — беларусы! Хто асабіста парадаваў вас сваімі творамі, крануў душу?

— Вядома, ёсць. Дзякаваць Богу, жывуць і працуюць сур'ёзныя і самабытныя майстры слова, прытым розных пакаленняў, — ад былых франтавікоў і партызан, даўно сівагаловых старэйшын да параўнаўча маладых, якім толькі за трыццаць. Радуюся, чытаючы новыя апавесці, апавяданні і прыпавесці Васіля Быкава, — гэтак жа, як і раней, глыбокага, суролага, калі хочаце, жорсткага рэаліста, у творах якога пра трагічны лёс беларускага народа столькі болю, столькі горкай, часам бязлітаснай іроніі. Гэтак жа радуюся новым лірычна-філасофскім мініяцюрам Янкі Брыля, у якіх шмат мудрасці, дабрыві, душэўнага святла — найкаштоўных традыцыйных якасцей беларуса (яшчэ не дарэшткі растрачаных). Надзвычай высока цаню апошняе па часе апавяданні дасканалы мастака слова Івана Пташнікава — аб чым мне ўжо даводзілася гаварыць у друку, а таксама другога першакласнага майстра з ліку старэйшых — Вячаслава Адамчыка. Не часта (як і Пташнікаў, і Адамчык) падае

— Заканчэнне на 4-й стар.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

ЭСТОНІЯ

Шчыра віншуем усіх суайчыннікаў і беларусаў за межамі з Калядамі і Новым годам. Жадаем вам шчасця, здароў'я, творчых поспехаў у

штодзённай руплівай працы на карысць нашай Бацькаўшчыны, дзеля таго, каб гонарава было звацца беларусам у любым куточку свету.

— Заканчэнне на 6-й стар.

ІЗРАІЛЬ

Уважаемая редакция газеты "Голас Радзімы", дорогие наши земляки!

Репатрианты из Беларуси, ныне граждане Израиля, рады не только поздравить вас всех

с Новым годом, с новым тысячелетием, но мы хотим признаться, что места, где мы родились, учились, работали, остались в наших душах и сердцах.

— Заканчэнне на 2-й стар.

ЛІТВА

Сердечно поздравляю сотрудников редакции газеты с наступающим Новым, 2001 годом и желаю успехов в журналистской работе на радость и благо братьев-белорусов, проживающих за

рубежами родной Беларуси. Мне, карелу по национальности, говорившему с самого раннего детства на карельском языке, хорошо понятно желание белорусов получать весточки с родного края на родном языке.

— Заканчэнне на 2-й стар.

УКРАІНА

Мілья мае землякі! Будзьце шчаслівыя і здаровыя ў новым годзе! Няхай мары здзяйсняюцца, а прырода даруе!

Шматтысячны атрад землякоў чакае ў госці. Да хуткай сустрэчы! Па-бацькоўску абдымаю Уладзімір ДЗЯМЕСКА, з рошчына Вініцкага зямляцтва.

РАДАВОД

ВІЦЕБСКАЯ МАДОННА

● Аляксандр ХІТРОЎ, БелТА.

Людміла Ярмолава — урачэрэматылаг Віцебскай абласной клінічнай бальніцы. У вольны ад працы час захапляецца жывапісам. Яе карціны "Віцебская мадонна", "Беларуская мадонна", дзесяці іншых жаночых твараў, адлюстраваных на папе-

ры і дрэве, такія светлыя і натхнёныя, што нельга прайсці міма.

Аду са сваіх прац мастака падаравала манастыру назарацьянак у Італіі.

НА ЗДЫМКУ: Людміла ЯРМОЛАВА са сваімі дзецьмі Барбарай, Ядзяй і Багуславам.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

КІРГІЗІЯ

Беларуская абшчына "Світанак" у Кіргізіі віншуе "Голас Радзімы" і ўсіх чытачоў з навагоднімі святамі!

Жадаем, каб ніколі ў вашым жыцці не было нічога дрэннага, каб усе былі здаровыя і шчаслівыя, каб быў мір, спакой і дастатак у вашых хатах і на зямлі нашай Радзімы — Беларусі.

Вялікі вам дзякуй за дастаўку газеты "Голас Радзімы".

З павагай

Ніна МІРОНАВА,
старшыня Савета абшчыны "Світанак".

ІЗРАІЛЬ

Пачатак на 1-й стар.

Наше аб'ядненне "Выходцы из Беларуси" в Петах-Тикве — это тысячи бывших минчан, гомельчан, бобруйчан, молоденцев... Люди, особенно пожилого возраста, не думали когда-то, что доживут до третьего тысячелетия, будут встречать его на далёкой для нас тогда обетованной земле.

Живут здесь и новые репатрианты, те, кто приехал сюда в последние десять лет, и первые репатрианты ещё пятидесятых, шестидесятых, семидесятых годов. Но все мы не теряем связь с оставшимися на многострадальной в годы войны Беларуси, где погиб каждый четвёртый житель, в том числе и евреи в гетто и концлагерях. У многих остались родственники, друзья, могилы родных и близких.

Каждый год в День Победы и День независимости несколько переполненных самолётов БЕЛАВИА специальными рейсами везут сотни людей в Минск.

Наша "маленькая" Беларусь здесь — это Посольство республики. Оно помогает организовывать полёты, оформлять нужные документы, получать необходимые сведения из архивов. Проводятся в нашем городе и консульские приёмы.

Судьбы людей очень сложные. Наши друзья и родственники живут сегодня в Израиле, Америке, Канаде, Германии, Австралии. Неисповедимы пути Господни. Но в душе, в сердце, в частых воспоминаниях мы возвращаемся в наши города и местечки, к белорусским сосновым лесам, красивым озёрам, улицам, школам, институтам, заводам, где жили, учились и работали. Мы надеемся, что Союз с Россией будет содействовать восстановлению для выходцев из Беларуси гражданства Беларуси, как имеют двойное гражданство бывшие россияне.

Название города Петах-Тиква, где мы живём, означает "Врата надежды". Пусть у всех нас будет надежда всегда на всё лучшее. Пусть память о местах, где родились и жили, объединяет нас всех и сегодня.

С Новым годом, с новыми встречами!
Борис ПЕРНИКОВ,
председатель объединения
"Выходцы из Беларуси"
в Петах-Тикве.

ЛІТВА

Пачатак на 1-й стар.

Хотелось бы пожелать всем вам в наступающем третьем тысячелетии ещё больших успехов в вашей работе по поддержанию постоянной связи с земляками.

Позвольте также от души поблагодарить вас за то, что нашли возможность опубликовать в вашей газете небольшой материал на немодную в наше время тему войны, воспитания у молодежи патриотизма.

Я благодарен, что в газете "Голас Радзімы" № 21 от 24 мая 2000 года вы опубликовали эпизод одного из боёв по освобождению Беларуси от немецко-фашистских захватчиков летом 1944 года. Большое вам спасибо!

С уважением

Пётр ЗАЙЦЕВ.

Вильнюсский район.

СВЯТОЧНЫЯ НАВІНЫ

ПАРАД ДЗЕДАЎ МАРОЗАЎ

Каля двухсот Дзедаў Марозаў і Снягурак у суправаджэнні аркестра прайшлі па цэнтральнай вуліцы Мінска — праспекту Ф. Скарыны ад плошчы Незалежнасці да Кастрычніцкай плошчы, дзе перад Палацам Рэспублікі ўстаноўлена галоўная ёлка Беларусі. На працягу ўсяго шляху Дзеда Марозы віталі мінчан і частавалі дзяцей цукеркамі. Прыгажуня новага тысячагоддзя ўяўляе ноу-хау, на ёй размешчана каля 70 ёлак, якія і ствараюць агромністую, больш трыццаці метраў, ёлку. А святочныя агні на ёлцы запалілі мэр горада Міхаіл Паўлаў і галоўны Дзед Мароз.

НА ЗДЫМКАХ: галоўная

ёлка Беларусі; парад Дзедаў Марозаў; мэр Мінска Міхаіл ПАЎЛАЎ і Дзед Мароз адкрываюць навагоднія

святы; гуцаць калядныя мелодыі.

Яўген КАЗЮЛЯ.
Фота аўтара і **М. ЛЯБЕДЗІКА.**

СЮРПРЫЗЫ

Хто больш за ўсіх чакае Новага года? Канешне ж, дзеці... І сёлета для іх краіна падрыхтавала разнастайныя праграмы сустрэчы любімага свята.

Традыцыйна навагоднія прадстаўленні адбываюцца ва ўсіх гарадах і раёнах рэспублікі, ва ўсіх дзіцячых садках і школах.

Галоўнае свята дзяцей сёлета адбудзецца не як звычайна — у Мінскім цырку, а ўпершыню ў Палацы Рэспублікі. Гэта навагодняя дэбратына акцыя збярэ амаль тры тысячы дзяцей з усіх абласцей Беларусі. Аўтар тэатралізаванага шоу — малады і энергічны рэжысёр-пастаноўшчык Тэатра юнага глядача Наталля Башава, а ўдзельнікі — акцёры ТЮГа, Купалаўскага, Маладзёжнага тэатраў, вядомыя артысты Беларускай эстрады Іна Афанасьева, Ірына Дарафеева, Алесь і іншыя, народныя ансамблі, дзіцячыя калектывы... Усяго больш за 250 чалавек.

На навагоднюю ёлку запрашае і Дзяржаўны цырк. Прадстаўленні пройдуць з 23 снежня 2000 года

ДЛЯ «КІНДАРАЎ»

па 14 студзеня 2001 года, па два-тры ў дзень (кошт білета ад 500 рублёў да 4 тысяч). А 7 студзеня ў памяшканні цырка — Каляды — дэбратынае прадстаўленне для дзяцей-сірот, дзяцей з чарнобыльскай зоны, дзяцей-інвалідаў, дзяцей з мнагасем'яных сем'яў, якое арганізоўвае Міжнародная грамадская арганізацыя "Надзея-эспрэс", а мастацкую частку рыхтуе Нацыянальны цэнтр дзяцей і юнацтва.

Дарэчы, калядныя ёлкі для гэтай жа катэгорыі дзяцей адбудзецца і 8, 9 студзеня таксама ў цырку. Але такую акцыю вось ужо пяты год запар праводзіць сумесна Беларуска-саюз моладзі з Міністэрствам культуры, Дзяржаўным камітэтам па справах моладзі, Камітэтам па праблемах наступстваў аварыі на ЧАЭС і праваслаўнай царквой. Спачатку дзяцей у Кафедральным саборы будзе сустракаць сам Мітрапаліт Філарэт, кожнаму ўручыць падарункі, блаславіць. Адтуль дзеці накіруюцца ў

цырк. А 9 студзеня ў дзіцячым рэабілітацыйным цэнтры "Ждановічы" пройдзе рэспубліканскае свята мастацтваў "Дзеці думваюць пра дзяцей", якое будзе транспіравацца па тэлебачанні на стары Навы год.

Як паведаміў начальнік аддзела па справах інвалідаў Міністэрства сацыяльнай абароны Леанід Кліменка, дзеці, якія жывуць у дамах-інтэрнатах рэспублікі, і дзеці-інваліды таксама атрымаюць навагоднія святочныя падарункі ад Дзеда Мароза. Сродкі на іх выдзеліла Міністэрства сацыяльнай абароны. Па яго словах, падарункі кожны коштам 7,2 тысячы рублёў будуць уручаны 29 193 дзецям.

Калі ўжо размова зайшла пра навагоднія падарункі, то, напрыклад, мінскія магазіны і фірмы прапануюць іх у вялікім асартыменце коштам прыкладна ад 1 740 да 4 500 рублёў і вышэй.

А вось папугай Гоша запрашае на навагодняе свята ў Дзяржаўную філармонію на "Чарадзейныя прыгоды ў

навагоднюю ноч" з акцэрамі розных мінскіх тэатраў (з 30 снежня па 7 студзеня, кошт білетаў — 1 200—1 800 рублёў).

Традыцыйны навагодні і калядныя прадстаўленні пройдуць таксама ў палацах культуры ў кожным раёне горада Мінска па 2—3 прадстаўленні ў дзень як бясплатна, так і за грошы, у тым ліку і на адкрытых пляцоўках. Дзед Мароз са Снягуркаю запрашаюць на бясплатнае 30-хвіліннае навагодняе прадстаўленне ў гэтым годзе і ў МакДональдс.

А можна запрасіць для сваіх дзяцей Дзеда Мароза са Снягуркаю непасрэдна дадому. Каштаваць гэта паслуга будзе 10—50 тысяч рублёў (у залежнасці ад дня і часу запрашэння).

Адным словам, Дзед Мароз павінен сёлета прыйсці да ўсіх беларускіх дзяцей. Трэба толькі моцна ў гэта верыць, жадаць, а бацькам — крыху парупіцца.

Святлана КАРПУЧОК.

ДЫПКУР'ЕР

У КЗРІСЕ (АўСТРАЛІЯ) НА ПАСЯДЖЭННІ СЕСІ КАМІТЭТА ЮНЕСКА ПА СУСВЕТНАЙ СПАДЧЫНЕ БЫЛО ПРЫНЯТА РАШЭННЕ АБ УВЯСЕННІ МІРСКАГА ЗАМКА У СПІС СУСВЕТНАЙ СПАДЧЫНЫ

Мірскі замак, пабудаваны на мяжы XV і XVI стагоддзяў беларускімі магнатамі Ільінічамі, уяўляе сабою гарманічнае спалучэнне гатычнага, рэнесанснага і барочнага архітэктурных стыляў. Замак здолеў выстаяць праз стагоддзі завярх і захавачь сваю непаўторную аўтэнтычную вартасць, якая, паводле прызнання аўтарытэтных міжнародных экспертаў, робіць яго каштоўным укладам беларускай нацыі ў сусветную культурную спадчыну.

На цяперашні час Спіс сусветнай спадчыны складаецца з 690 аб'ектаў культурнага і прыроднага характару. Сярод іх — Бела-вешская пушча і Мірскі замак.

СПОРТ

● ХАКЕЙ

Беларуская хакейна зборная напалову рэзервовым саставам выступіла на міжнародным турніры "Slovakia Poistovna Tatra Cup-2000". Нашы хакеісты згулялі ўнічыю са швейцарцамі (1:1), праігралі славакам (0:1) і перамаглі нарвежцаў (4:1). Беларуская зборная прапусціла наперад славакаў, якія атрымалі тры перамогі, і швейцарцаў, што абышлі беларусаў толькі па розніцы шайбаў, і заняла ганаровае трэцяе месца.

● БІЯТЛОН

На апошнім этапе Кубка свету па біятлону, які адбыўся напярэдадні свята Нараджэння Хрыстова, Вадзім Сашурын заняў 3-е месца. Алег Рыжанкоў і Аляксей Айда-раў — 11-е і 19-е месцы адпаведна.

Міхаіл МАЗАКОЎ.

АБ ПАСЯДЖЭННІ БЕЛАРУСКА-КІТАЙСКОЙ МІЖУРАДАВАЙ КАМІСІІ ПА ГАНДЛЭВА-ЭКНАМІЧНЫМ СУПРАЦОЎНІЦТВЕ

У перыяд з 19 па 21 снежня 2000 года ў Пекіне прайшло чацвёртае пасяджэнне Беларуска-Кітайскай міжурадавай камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве (напярэдняе пасяджэнне камісіі адбылося ў 1998 годзе ў Мінску). Беларускаю дэлегацыю ўзначальваў намеснік міністра замежных спраў Рэспублікі Беларусь Васіль Пугачоў.

У ходзе работы камісіі падведзены вынікі двухбаковых гандлёва-эканамічных сувязей часу правядзення апошняга пасяджэння камісіі, адбыўся абмен інфармацыяй аб эканамічнай сітуацыі ў Беларусі і Кітаі, бакі абмяняліся думкамі па далейшаму развіццю ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва. Прадстаўнікі беларускіх прадпрыемстваў

(Мінскі трактарны завод, Мінскі аўтамабільны завод, ВА "Беларуськалі", канцэрн "Белнафтахім", ВА "Гомсельмаш", ВА "БелаўтаМАЗ", ВА "Гідрааўтаматыка") правялі перагаворы з прадстаўнікамі кітайскіх прадпрыемстваў па пытаннях супрацоўніцтва, якія ўяўляюць узаемны інтарэс.

У рамках пасяджэння камісіі таксама адбыліся сустрэчы прадстаўнікоў беларускай дэлегацыі ў Народным банку Кітая, Міністэрстве знешняга гандлю і эканамічных сувязей КНР з мэтай узгаднення праектаў міжурадавага пагаднення аб ахове правоў інтэлектуальнай уласнасці і міжведамаснага пагаднення аб супрацоўніцтве паміж Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь і Народным банкам КНР, падпісанне якіх плануецца ў ходзе маючага адбыцца візіту Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у КНР.

В ЛОНДОНЕ ССТОЯЛОСЬ НАГРАЖДЭННЕ МЕДАЛЛЯМ ФРАНЦІСКА СКОРПІЯ ГРАЖДАНІНА ЦЕЛІКОБРИТАНІИ ГЛА ДЕ ПІКАРДА

Высокую госудаственную награду за пропаганду беларускай культуры за рубяжом англійскаму беларусісту вручыў Чрезвычайны і Полномочный Посол Рэспублікі Беларусь в Вялікобрытаніи Валерый Садох. Награждение состоялось в Центральном зале Вестминстера во время концерта "Восток встречается с Западом" (East Meets West), в котором принял участие оркестр Вооруженных Сил Беларуси, находящийся на гастролях в Великобритании.

На концерте и приеме по случаю вручения государственной награды присутствовали представители белорусской диаспоры.

Прэс-служба МЗС.

ПАЛЯЎНІЧЫ СЕЗОН ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Дзяржаўнае пасведчанне на права палявання ў гэтым сезоне атрымалі 128 тысяч грамадзян Беларусі. У мэтах захавання разнастайнасці і колькасці беларускай фауны ўведзены ліміты на адстрэл жывёл.

Сёлета менш за ўсё дзікіх жывёл дазволена адстрэляваць у Мінскай вобласці. Тут паляўнічы ліміт абмежаваны 19 ласямі, 56 аленямі, 482 дзікамі і 317 казульямі. У Магілёўскай вобласці дазволена адстрэл 54 ласёў, 631 дзіка, 566 казуль. У Брэсцкай вобласці — каля 400 аленяў.

Цяпер стан фауны Беларусі дазваляе весці "цывілізаванае" паляванне. Аднак у сярэдзіне 80-х гадоў колькасць папуляцыі некаторых жывёл, на якіх традыцыйна палявалі, "рэзка скарацілася". За кошт выпадкаў браканьерства, а таксама папуляцыі ваўка, якая рэзка ўзрасла, "пад пагрозай" апы-

нуліся алені, дзікі, казулі. У гэтай сувязі ў 1995 годзе быў уведзены кантроль за іх колькасцю, практычна забаронена паляванне на лася, а таксама было прынята рашэнне адрадыць традыцыю палявання на ваўка.

Зараз у рэспубліцы ўдалося стабілізаваць колькасць папуляцыі ваўка, якая складае на гэты момант 1 800 асобін. З-за скарачэння колькасці галоўнага ворага парнакапытных — ваўка — вырасла колькасць ласёў — да 15,5 тысячы, аленяў — да 4,5 тысячы, казуль — да 48,5 тысячы, а таксама колькасць дзіка — да 31,8 тысячы.

Упершыню за мінулыя 100 гадоў зафіксавана максімальная колькасць папуляцыі казуль. Гэта перш за ўсё тлумачыцца глабальным пацяпленнем клімату. У рэспубліцы ў апошні час не вельмі халодных, з высокім снежным покрывам зім, у час якіх казуля найбольш уразлівая. Самай суровай зімой, калі ў рэспубліцы загінула больш за 50 працэнтаў усёй колькасці казуль, быў сезон 1996—97-га года. У такіх зімы, калі жывёла ас-

лаблена прыроднымі ўмовамі, ворагамі казуль становяцца лісы, ваўкі і нават свойскія сабакі.

Для тых паляўнічых, хто рызыкне займацца промыслам без ліцэнзіі, прадугледжаны штрафы. За кожнага незаконна забітага лася або аленя браканьер павінен будзе выплаціць дзяржаве 80 мінімальных заработных плат (288 тысяч рублёў), за бабра — 70 (252 000), за зайца — 10 мінімальных заработных плат, паведамляе прадстаўнік Мінпрыроды. Аднак самым дарагім, па яго словах, можа стаць паляванне на бугра мядзведзя, які занесены ў Чырвоную кнігу Беларусі, — 150 мінімальных заработных плат.

Зараз у рэспубліцы налічваецца каля 100 асобін бугра мядзведзя. У асноўным гэта жывёла водзіцца ў паўночна-ўсходніх раёнах Беларусі, што тлумачыцца наяўнасцю тут вялікіх лясных масіваў, дзе можа жыць дзікі звер.

Алена РУДЗЬ.

ЗВАРОТНАЯ СВЯЗЬ

УКРАІНА

Уважаемая редакция "Голасу Радзімы", дорогие мои земляки, от всей души поздравляю вас с Новым, 2001 годом, новым тысячелетием, Рождеством Христовым и Колядами.

От всей моей семьи, белорусов, которые проживают в Черновцах, большое вам спасибо за газету. Даже в Черновцах, которые находятся совсем близко от Бреста, это почти единственный источник информации о жизни белорусского народа, потому что другие доступные нам СМИ показывают жизнь Беларуси в основном с негативной стороны.

В 2000 году газету получали регулярно, без задержек, ну а что можно сказать по содержанию газеты... В первых номерах о современной жизни белорусов вы немного писали, а потом эта тема как-то выпала, мне кажется, что всё же необходимо писать о современной жизни, о работе предприятий, общественных организаций, о жизни пенсионеров и других слоёв населения.

Большое спасибо редакции газеты "Голас Радзімы" за добросовестный труд, за то внимание, которое вы уделяете каждому человеку, и делаете всё от вас зависящее для тех, кто к вам обращается. Как мне кажется, коллектив редакции делает всё так, чтобы каждый номер был лучше предыдущего. Правда, мне не всегда удаётся перевести белорусское слово. В частности, вы печатаете кроссворды: перевести с русского на белорусский язык. Вы знаете, как ни стыдно, но не всегда удаётся это сделать. Даже словарь нет...

Ещё раз большое спасибо за газету. С большим нетерпением ждём "Голас Радзімы" в новом, 2001 году, в новом тысячелетии. Желаем всех благ и процветания белорусскому народу. Успехов вам в работе!

С уважением

Фёдор СИНЮК.

Черновцы.

ПОЛЬШЧА

БАЛЬ У «КРЫШТАЛ»

Вядомы беластоцкі рэстаран "Крышталь" упершыню падрыхтаваў не толькі сільвестравы баль 31 снежня 2000 года, але і так званы праваслаўны "Сільвестр", калі Новы год сустракаецца паводле старога стылю, згодна з юліянскім календаром — 13 студзеня 2001 года. У гэты дзень праваслаўныя людзі ўвойдуць у трэцяе тысячагоддзе.

Менеджэр Магда Скішыцкая вельмі хвалюецца, каб усё хаця добра выйшла. Звоняць тэлефоны, людзі пытаюцца пра праваслаўны "Сільвестр". Цешацца, калі даведваюцца, што будзе ўдвая танней, чым "першы Сільвестр".

А галоўны атракцыён: вечар будзе весці Генадзь Шэмэт з вядомага калектыву "Лідэр", які цэлую ноч будзе іграць і спяваць беларускія і польскія песні.

Калектыву "Лідэр" існуе ўжо 5 гадоў. Выпусціў дзве касеты disco-polo. Іграе ён і спявае па-беларуску, па-польску, па-руску, па-ўкраінску і нават... па-цыганску.

Генадзь Шэмэт (штатны працаўнік радыёстанцыі "Рацыя") да 1995 года працаваў у Віцебскім драматычным тэатры імя Якуба Коласа. Выдаў дзве касеты: "Грамада-гіт" — апрацаваны фальк, ды "Яблынька" — аўтарская, на 13 песень.

А што датычыць "Сільвестра", дык білеты можна ўжо купляць.

Можна таксама прыехаць з Варшавы ці іншага горада. Хто захаце пераначаваць і каб нядорага, можа пакарыстацца гатэлем у Цэнтры праваслаўнай культуры (тэлефон: 7443010), дзе пакой на 2 асобы каштуе ўсяго 70 злотых, гэта — як рукой падаць ад "Крышталь", вул. Св. Мікалая, 5.

Пра ўсё канкрэтна можна даведацца ў аддзеле маркетынгу гатэля "Крышталь" (тэлефоны: 7442515 або 7425061).

Усіх заахваваем: мае быць свойска, але і элегантна.

Ада ЧАЧУГА. ("Ніва").

«СМАЧНЫ КОНКУРС»

Тут быццам атрымалі ўва-сабленне ўсе іпострацыі кулінарных кніжак, якімі запоўнены ў апошні час паліцы кніжных магазінаў. А некаторыя вырабы перавысілі ўсе фантазіі, напрыклад, незвычайны торт "Планета" ў выглядзе шара. Цяжка нават уявіць сабе, што гэты сапраўдны мастацкі твор можна пакаштаваць. Ці незвычайны торт, выраблены... з пячонкі.

Усе гэтыя апетытныя і вельмі прыгожа аформленыя кулінарныя і кандытарскія вырабы былі прадстаўлены на мінскім гарад-

скім конкурсе кандытарай, кулінараў, афіцыянтаў, што адбыўся ў сталічным рэстаране "Планета".

З некаторымі ўдзельнікамі конкурсу давалося пазнаёміцца. Афіцыянтка Валянціна Булгак прадстаўляе рэстаран, у якім і праходзіў гэты конкурс. Часта ёй даводзіцца абслугоўваць замежных гасцей. На маё пытанне, што яны любяць заказваць, адказала, што госці заўсёды просяць падаць стравы нацыянальнай беларускай кухні: мачанку, салянку, свінуку, запечаную з грыбамі, розныя віды дранікаў. Калі ім

прыходзіцца абедаць у рэстаране неаднойчы, то, як правіла, пакаштаваўшы гэтыя стравы, заказваюць іх зноў.

А Валянціна Кравец, повар IV разраду кафэ "Бязрозка" (дарэчы, яе на конкурсе адзначылі дыпламам III ступені), падзялілася з намі рэцэптам "Торта з пячонкі", які можа быць незвычайным

і смачным дапаўненнем да лоблага святочнага, у тым ліку і навагодняга, стала.

Валянціна пазнаёміла са сваім калегам — Ідальга Герэра, які разам з ёю працуе ў "Бязрозцы". Ён кубінец. Вучыўся ў Мінску ў ваенным вучылішчы. Тут ажаніўся, мае дваіх дзяцей. Але па атрыманай спецыяльнасці працаваць не давалося. Захапленне кулінарыяй стала прафесіяй. У "Бязрозцы" ён часта наведвальнікаў стравамі экзатычнай кубінскай кухні і новымі, створанымі ім на аснове спалучэння беларускай і кубінскай. "Атрыма-

ліся вельмі добрыя, арыгінальныя стравы", — запэўнівае Валянціна і запрашае пакаштаваць іх у сваім кафэ.

Конкурс закончыўся тым, што ўсіх прысутных запрасілі зняць пробы з прадстаўленых страў, але пакаштаваць усё было немагчыма, а тое, што давалося, было такім жа смачным, як і прыгожым.

"ТОРТ З ПЯЧОНКІ" ад Валянціны КРАВЕЦ. Адварыць печань (можна свіную, каровіную ці курыную), двойчы прапусціць праз мясарубку. Падсмажыць на алеі працёртую на буйной тарцы моркву і дробна парэзаную цыбулю. Вылажыць слямі: слой печані, слой морквы з цыбуляй. Кожны слой паліць маянэзам. Слаёў зрабіць столькі, колькі прыгатавана печані і морквы з цыбуляй. Зверху таксама абмазаць маянэзам і ўпрыгожыць кавалачкамі марынаваных ці свежых агуркоў, памідораў, перцу, зялёнага і — прыемнага апетыту!

Таццяна КУВАРЫНА.

ПРЫВІТАЛЬНАЕ СЛОВА XXI СТАГОДДЗЮ

— Пачатак на 1-й стар. —

голас Анатоля Кудравец, але ўжо калі падасць — то які ж гэта непаўторны, чалавечны, поўны даверу і цеплыні голас! Лічу нерадавою з'явай (прачытаў з вялікай цікавасцю) новы раман Віктара Казько "Бунт незапатрабаванага праху". Плённа працуе таленавіты раманіст і апавядальнік Генрых Далідовіч. Хачу спадзявацца, што ў жанры гістарычнай раманістыкі ён паставіць перад сабою задачы яшчэ больш маштабныя. Гэта самае думаю пра Вольгу Іпатаву, Валянціну Коўтун, Вітаўта Чаропку, гістарычныя раманы і апавесці якіх — прыкметныя вышыні на сучаснай літаратурнай мапе Беларусі. З задавальненнем чытаў новыя апавяданні Янкі Сіпакова, Марыі Вайцяшонак, Ляніда Калодзежнага. Ярка і ўпэўнена сцвярджаючы сябе ў новых творах Андрэя Федарэнка, Юры Станкевіч, Барыс Пятровіч, Алесь Чобат. Вельмі сімпатычную заяўку ў жанры апавядання зрабіў наш сьлінны пазт Васіль Зуёнак — адчуваю, што гэта зусім не выпадкова і што ён тут яшчэ размахнецца. Выдатнае апавяданне "Як спёкса папуас" надрукаваў Мікола Гіль. А яшчэ не магу не згадаць імёны аўтараў, якія па-ранейшаму плённа працуюць у жанры мастацка-дакументальнай прозы: Святапана Алексіевіч, Герман Кірылаў, Уладзімір Арлоў, Кастусь Тарасаў... А яшчэ — люблю чытаць эсэістыку Віктара Карамазова, Арсена Ліса, мініяцюры Лідзіі Арабей... Гэта — што датычыць прозы і толькі з ліку таго, з чым я паспеў пазнаёміцца. А як здорава, проста магутна разгарнуўся ў 90-я гады драматургічны талент Аляксея Дударова! Ягонья "Князь Вітаўт", "Палачанка" і "Прынц Мамабук" — якія гэта розныя і выдатныя (кожная па-свойму) п'есы!

Устрымаюся і не стану называць імёны і творы пазтаў, тут пералік таксама быў бы досыць доўгі, хоць, праўда, значных эпічных твораў паявілася зусім мала, пераважае публіцыстычная і медытатывная лірыка.

Адным словам, чытаць ёсць што — ва ўсіх жанрах і родах краснага пісьменства. Іншая

рэч — ці ёсць у найноўшай нашай літаратуры чытач — пры такіх схуднелых аб'ёмах выпуску кніг, пры такіх мізэрных накладках і кніг, і часопісаў? Ці запатрабавана належным чынам таленавітае, сумленнае роднае слова? На вялікі жаль, пра гэта даводзіцца толькі марыць.

— Што дае вам адчуванне разнастайнасці жыцця?

— Людзей, маладушна праных і зайздросных, гэтае адчуванне, напэўна, не столькі радуе, як заклапочвае і кідае ў роспач: "Ай-ай-ай, бяда якая! Свет прыроды і людзей такі бясконца разнастайны, а жыццё такое кароткае — што ж я паспею адкрыць і спазнаць у ім? Гэта ж каб нават тры вякі пражыў — дык бы і іх не хапіла!" Я да такіх зайздросных, дзякаваць Богу, не належу, таму мне яно прыносіць толькі радасць — радасць, што я ёсць, жыву і магу ў гэтай разнастайнасці жыцця шукаць сваё месца, прымяненне сваім сілам і здольнасцям. Вядома, гэта прымушае спытацца жыць, менш спаць і траціць час на пустое, каб радасць па магчымасці была больш поўнай.

— І, вядома ж, цікава ведаць, якім вам бачыцца новы век?

— Да глабальнай катастрофы — новай сусветнай вайны — не дойдзе, бо гэта было б глабальным самагубствам, гэту ісціну чалавецтва нарэшце спазігла. Але і да жаданага супакоення і ўлагоджанасці на зямлі, да ўсталявання духу міралюбства яшчэ вельмі-вельмі далёка. У новы век чалавечнае супольства ўступае занадта раз'яднаным, растурзаным і знерваваным, са страшным грузам нявырашаных эканамічных, экалагічных, міжканфесійных і міжнацыянальных праблем, з непагажанымі ачагамі варажачы і крывавамі на целе планеты ранами. Спадзявацца на хуткае мудрае спаразуме і ўзаемаўзгадненне інтарэсаў, на вялікі жаль, няма падстаў. Перашкодай на шляху да гэтага — неймавернае накапленне зла, несправядлівасці, хлусні і цынзму, подласці і ўсякага іншага гадства. Але ісці, насуперак усяму, гэтым шляхам людзі абавязаны: іншага не дадзена.

АСОБА

Валянцін Елізар'еў — мастацкі кіраўнік і дырэктар Дзяржаўнага акадэмічнага тэатра балета. Чалавек справы і мастак у адной асобе. Менавіта з яго імець звязаны росквіт беларускага балета і вядомасць Беларусі ў свеце як краіны, дзе ёсць высокае харэаграфічнае мастацтва. Я ішла на інтэрв'ю да Валянціна Мікалаевіча па калідорах тэатра, чытала надпісы на шталт: "Балетны абутак выдаецца толькі замест старога", расклады рэпетыцый і спектакляў. Успамінала балеты, якія бачыла. І мне рабілася цікава, як трэба працаваць, каб сумяшчаць творчасць і адміністрацыйную працу. Хай сабе і гавораць пра Елізар'ева як пра жорсткага кіраўніка, але труп тэатра пастаянная, як і яе поспех.

Валянцін ЕЛІЗАР'ЕЎ:

«У НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАЛЕТА ГЕНІЯЛЬНАЯ СЦЭНА»

— Валянцін Мікалаевіч, калі вы прыходзіце ў тэатр?

— У 9 гадзін 15 хвілін звычайна.

— А ідзяце дадому?

— Як заканчваецца спектакль.

— Вы глядзіце кожны спектакль?

— Імкнуса. Бывае, канешне, што не атрымліваецца.

— І вам да гэтай пары цікава?

— Не заўсёды. Здраецца, што балет вялы, у ім няма патрэбнага нерва. І тады мяне ўсё раздражняе. Пospех залежыць ад выканаўцаў, гучання аркестра, ад пасыла, які нясецца да публікі. Спектакль ніколі не паўтараецца. Можна стварыць некалькі карцін на адзін сюжэт з аднолькавымі дэталямі. Але ў рэшце рэшт яны будуць розныя. Не заўсёды можа здзейсніцца акт мастацтва. Праўда, у мяне вельмі высокія крытэрыі ацэнкі спектакля. Я даволі патрабавальна стаўлюся да артыстаў, аркестра.

— А ствараць спектаклі вам усё яшчэ цікава?

— Так. З гадамі я зрабіўся мудрайшым. Не стаўлю ўсё запар. Больш абдумваю.

— Калісьці вас называлі эксцэнтрычным балетмайстрам, а пастаноўкі занадта рэзкімі...

— Я так пра сябе не думаю. Жыццё ўсё расставіла на свае месцы. Тое, што было мастацтвам, ім засталася. А ў рэшце рэшт мае балеты палюбілі (смяецца). Калі спектакль запатрабаваны людзьмі, ён і жыць да сённяшняга дня. З ім нічога не зробіць ні начальнікі, ні кансерватыўнасць ці ажыятаж пэўнай часткі публікі.

— Вы сталі галоўным балетмайстрам тэатра ў 26 гадоў. Як такое здарылася?

— Атрымалася выпадкова (смяецца). Хаця ў жыцці выпадковасцей не бывае.

— Мабыць, гэта было цяжка: кіраваць трунай, дзе зоркі балета, проста старэйшыя за вас людзі?

— Ну, гэта быў зусім незнаёмы мне калектыў. А працаваць трэба было, нягледзячы на тое, што ў Мінску я быў чалавек новы і невядомы. Але ж вельмі хутка палюбіў і Мінск, і Беларусь. Я ўжо больш паловы свайго жыцця — прытым свядомага — жыў тут. Цяпер Мінск для мяне родны горад. Тое ж і з тэатрам.

— Вам шмат давялося змагацца за свае пастаноўкі?

— Так. Ды і цяпер змагаемся... за выжыванне.

— Ці былі з вамі людзі, на якіх вы маглі бабаперціся?

— Я думаю, што мяне разу-

мела труп. Інакш не было б нічога. Адзін я бясільны. Гэта пісьменнік піша ў адзіноце, а я працую з людзьмі.

— Чым беларускі тэатр балета адметны, на вашу думку?

— Арыгінальным і вельмі вялікім рэпертуарам, дзе 29 назваў. Мала хто ў свеце можа пахваліцца такой іх колькасцю. У нашым тэатры — геніяльная сцэна. Яна, дарэчы, стала галоўным маім уражаннем па прыездзе ў Мінск. Я адразу ўбачыў свой спектакль на ёй, калі яна ўзнікла перада мной без дэкарацыі. І галоўная адметнасць беларускага балета — любоў публікі.

— Дзякуючы якой кожны спектакль праходзіць з аншлагам?

— Так, і гэта нармальна. Я памятаю часы, калі было паіншаму: аднойчы на оперу "Алеся" прадалі 17 білетаў. Дырэктар прасіў дырыжора "захварзец", каб адмяніць спектакль. Уявіце сабе: 17 глядачоў і трыста чалавек на сцэне! Той спектакль адмянілі.

— Кажуць, 80-я гады — пік беларускага балета. Вы згодныя з гэтым?

— Не ведаю. Я стаўлю спектаклі, працуюць мае вучні. Вось і апошні — "Спячучы прыгажуня". Паглядзім. Гэта дарагая пастаноўка, дзе стыльныя дэкарацыі эпохі Людовіка. Калі будучы сродкі, з'явіцца і іншыя спектаклі. Ёсць у мяне задума пра вельмі дарагі праект, сярэдні і танны.

— Атрымліваецца, што ставіце тое, на што хапае грошай?

— Не зусім. На "Спячучы прыгажуня" мы атрымалі спецфинансаванне. Грошай жа заўсёды не хапала, тым не менш спектаклі з'яўляюцца.

— Як вам працуецца ў ролі дырэктара і мастацкага кіраўніка тэатра?

— Я зацікавіўся новай для мяне адміністрацыйнай дзейнасцю. Мяне раздражняла, што людзі, якія нічога ў мастацтве не разумеюць, ім кіруюць. Цяпер прыходзіцца (і я гатоў гэта рабіць) браць на сябе адказнасць за ўсё, што адбываецца ў тэатры — і добрае, і дрэннае.

— У вашым калектыве не можа ўзнікнуць праблема аўтарытарнага кіраўніцтва?

— Я наогул не веру ні ў якія размовы пра дэмакратыю ў мастацтве. Калектыўнае кіраўніцтва — гэта абсалютная бяггудзіца, якая нараджае пазіцыю: усе разам — за, а кожны паасобку — супраць. У мастацтве павінна быць дыктатура творцы. І гэта нармальна. Смешна ўявіць, каб за Марка Шагала адказваў нехта іншы.

— Тэатр — гэта ваша жыццё?

— Тэатр і сям'я.

— Вашы дзеці неяк звязаны з мастацтвам?

— Не. Яны лінгвісты. Але мае дзеці выраслі сярод музыкі, сярод кніг, тэатральных пастановак, у якіх, дарэчы, нават удзельнічалі. Так што яны атрымалі мастацкае сямейнае выхаванне.

— Калі вы зразумелі, што іх жыццё не будзе звязана з мастацтвам, што вы адчулі?

— Я стараўся не перашкаджаць, і ўсё. Ім, канешне, было б лягчэй у жыцці, калі б яны выбралі прафесію, блізка да маёй. Існуе вопыт, які перадаецца праз пакаленні. Шкада, што ён у сям'і аказаўся незапатрабаваным. Яго я перадаю сваім вучням.

— Давайце пагаворым пра будынак тэатра. Перыядычна кажуць, што ён у аварыйным стане.

— Калі я толькі трапіў у Мінск на працу, мне паведамілі, што тэатр закрываецца на капітальны рамонт. І што? Аварыйны стан... У тэатры нічога не здарылася і не здарыцца, бо калісьці будавалі на стагоддзі.

Нават калі тэатр пакінуць глядач, акцёры, іншыя супрацоўнікі, рэстаўрыраваць яго не пачнуць. Няма ў дзяржавы грошай, каб гэта рабіць, бо аднавіць старое каштуе даражэй, чым пабудова новае. Акцёры балета атрымліваюць невялікі зарплату. Іх трымае ў тэатры рэпертуар, бо ёсць сябе ў чым выявіць. Калі ж нас, як мяркуецца, перавядуць у Палац Рэспублікі, людзі разбягуцца, бо апошні не задавальняе ні мяне, ні артыстаў. Я лічу, што яго сцэна не прыстасавана для балета. Там можа ісці 25 працэнтаў нашага рэпертуару. Таму да магчымага пераезду стаўлюся адмоўна. Я не кажу пра оперны тэатр. Але ў выпадку пераезду мы згубім нацыянальны балет. Спачатку загне рэпертуар, а потым проста разбягуцца людзі.

— Што ж рабіць, калі рамонт патрабуецца?

— Я ўжо шмат разоў прапаноўваў, каб праводзілі рамонт пазтапна. Тут чудовая рэпетыцыйная база. Месца хапае. Ёсць гастрольныя нішы, час адпачынку. Усё патрэбнае можна зрабіць, не зачыняючы тэатр.

Тэатры такога ўзроўню рэстаўрыраваліся 8—10 гадоў яшчэ ў часы СССР. А цяпер будзе даўжэй. Такім чынам, усё трэба добра абдумаць.

Гутарыла Алена СПАСЮК.

3 НАТУРЫ

ПРА ПЯТРА І МІКОЛУ

Ідуць маладзіцы ў поўдзень ля ракі даіць кароў. Глядзяць: плывуць па рацэ шафы. Стаяць, дзівяцца. А здарылася такая гісторыя. Прышоў Пятро да маладзіцы ў прымакі. Вёска, дзе яна жыла, была за ракой. Як жылі — ніхто не ведае. Але праз нейкі час маладзіца пайшла жыць да Міколы, а ён жыў па другім беразе ракі. Прыехаў прымак на возе, пагрузіў мэблю маладзіцы і паехаў дамоў.

Вядома, прыйдзе да яго, нікуды не дзенецца. Заехаў на паром. Толькі паром адыходзіць, бяжыць Мікола. Пачалі тузацца сярод ракі. Ніхто не можа перамагчы, Мікола бярэ мэблю — ды за борт. Стаяць жанчыны і дзівяцца: плывуць шафы па рацэ.

ПРА БАБУЛІНАГА ПЕЎНЯ

Усе дзеці любяць паспаць раніцай, асабліва калі трэба ісці ў школу. На тое ж і каникулы летам, каб адаспацца. Прыехаў унук да бабулі і дзядулі ў вёску. Тыя не могуць нарадавацца на яго. Рослы, прыгожы, добра дапамагае па гаспадарцы, але ходзіць нейкі хмуры. Бабуля пытае: "Што здарылася?" Адказвае: "Я не вытрымаю, прыйдзецца звярнуць з пеўня суп." Аказалася, што ў яго дома ёсць гадзіннік, які

заўсёды будзіць раніцай перад школай крыкам пеўня. Вядома ж, гадзіны ў чатыры пеўню патрэбна прачысціць горла. Потым праз гадзіну, паўгадзіны... і кожны раз унук падокукваў, каб не спазніцца ў школу.

Прайшоў час: няхай хоць дзясцят пеўняў заспявае, хлапчук зусім перастаў звяртацца на іх увагу.

Наступіў верасень. Пракукарэжаў будзільнік, хлапчук павярнуўся на другі бок і толькі ўсміхаецца ў сне.

Ігнат СТУДЗЕНЬ.

Малюнак Вячаслава ІГНАЦЕНКІ.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА «ЖЫЦЦЕ І ВЕРА»

Гэта адзін з самых выдатных помнікаў манументальнай архітэктуры пачатку XX стагоддзя ў Беларусі. Пабудаваны касцёл у новараманскім стылі.

Усё больш у нашым родным краі, Беларусі, пачало з'яўляцца адноўленых ці пабудаваных храмаў, як каталіцкіх, так і праваслаўных. Яны закліканы быць гаючымі духоўнымі крыніцамі для падтрымкі нашых жыццёвых каранёў.

Таму і знаёмім па магчымасці з вялікімі і маленькімі святынямі нашай краіны. Гэты расповед пра храм, які знаходзіцца ў самым сэрцы Мінска, пра касцёл святых Сымона і Алены, у народзе яго яшчэ называюць Чырвоным. Нядаўна касцёл адзначыў 90-годдзе.

Узведзены ён у 1905—1910 гадах паводле праекта архітэктара Т. Пайздэрскага, пры ўдзеле У. Марконі і Г. Гая. Фундатарамі храма сталі памешчык са Случчыны Эдвард Вайніловіч і яго жонка Алімпія.

ХРАМ ЕДНАСЦІ

Гісторыя храма, як і многіх іншых святынь на Беларусі, мае сваю легенду. Кажуць, што дачка Вайніловічаў Аленка была сціплай, разумнай і набожнай дзяўчынкай, мела ўражлівую натуру і часта прасіла бацькоў, каб тыя дапамаглі бедным і нямоглым. Пасля заўчаснай смерці свайго брата Сымона яна ўбачыла ў сне рэдкага характава храм і спрабавала перанесці яго на паперу. Дзяўчына не намнога перажыла свайго брата, але перад смерцю прасіла бацькоў пабудавань святыню.

Эдвард Вайніловіч быў не толькі багатым мецэнатам, меў выдатную адукацыю, але і з'яўляўся членам Дзяржаўнага савета Расійскай імперыі і старшынёй "Кола Польскага каралеўства, Літвы і Русі", удзельнічаў у беларускім адраджэнскім руху.

Касцёл, па меркаваннях фундатараў, павінен быў стаць храмам, які б сваёй архітэктурай нагадваў пра колішнія адзінства хрысціянскага свету. Менавіта таму Эдвард Вайніловіч разам з архітэктарам Тамашам Пайздэрскім спыніліся на раманскім стылі, росквіт якога прыпадае на час, калі ўсходняя царква існавала ў еднасці з Рымам.

Дзень 21 лістапада 1910 года, калі асвяцілі новы касцёл, ператварыўся ў сапраўднае свята. Але думаю, што не варта распытваць, які лёс напатаў касцёл на пачатку 30-х гадоў. Застаецца толькі дзякаваць Богу і тым самаадданым людзям, якія выратавалі храм ад усіх яго знішчальнікаў.

Толькі ў 1990 годзе сватыня была канчаткова вернута Рымска-Каталіцкай канфесіі. Пачалася работа па яе адраджэнні і рэстаўрацыі. Працы было шмат, бо трэба было адраджаць не толькі сам будынак касцёла, але і ўсю яго духоўную дзейнасць. Бо храм павінен быць не толькі домам, дзе прыносяць малітвы Богу, але мусіць вырашаць розныя сацыяльныя праблемы, дапамагаць

людзям у іх жыцці і духоўным станаўленні.

З гэтай мэтай пры касцёле заснаваны часопіс "Вера і жыццё". Выдавецкім цэнтрам выпускаецца шматлікая хрысціянская літаратура. Працуе нядзельная школа. Праводзяцца дабрачынныя канцэрты як касцельнага хору "Голас душы", так і іншых калектываў. У галерэі касцёла заўсёды адчынена зала, дзе месцяцца мастацкія выставы. "Хрысціянскае таварыства міласэрнасці" апыкае людзей, якія жывуць у нястачы, інвалідаў і хворых дзяцей. Зараз касцёл бясплатна корміць людзей, у якіх не хапае грошай на самае неабходнае, у двух сталовых — № 104 на Партызанскім праспекце (там па талонах можна паабедкаць), і ў "Папараць-кветцы" (у пэўныя часы людзі атрымліваюць невялікі сьняданак ужо без талонаў).

Касцёл арганізоўвае аздараўленчыя паездкі хворых дзяцей за мяжу. У гэтым годзе атрыманы дазвол Прэзідэнта краіны на будаўніцтва ў Раўбічах аздараўленчага дзіцячага комплексу на 400 месцаў. Зараз ідзе пошук дабрачынных ахвяраванняў на пабудову.

Дзейнасць двух тэатраў, што добра вядомыя ў Мінску, таксама звязана з Чырвоным касцёлам. Гэта тэатр аднаго

акцёра "Зьніч" і тэатр "Анёл" універсітэта культуры. Знайшла прытулак менавіта ў сценах духоўнай сватыні і бібліятэка імя Адама Міцкевіча. Яна ўжо налічвае 1 800 пастаянных наведвальнікаў.

28 верасня 1996 года ў Мінску распачаў сваю працу першы ў гісторыі краіны Сінод Рымска-каталіцкага касцёла. З гэтай нагоды перад касцёлам была пастаўлена бронзавая скульптура святога Міхаіла Архангела, якую асвяціў першы кардынал Беларусі Казімір Свэтак. Менавіта святы Міхаіл Архангел з'яўляецца апекуном Беларусі.

А ў гэтым годзе адкрыты мемарыял "Звон Нагасакі", з яго пачаўся шэраг мерапрыемстваў, прысвечаных нашай агульнай з Японіяй бядзе. Кожную нядзелю, пачынаючы з першага кастрычніка 2000-га года, у пэўны час людзі на Беларусі і ў Японіі чуюць звон-набат, які нагадвае пра ахвяры атамных катастроф і заклікае да міру ва ўсім свеце.

Як лічыць ксёндз-магістр Уладзіслаў Завальнюк, духоўнасць, гісторыя і культура — вось галоўнае, што трэба даць сёння і дарослым, і дзецям для маральнага адраджэння.

Юлія ВАНІНА.
Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

ВЯРТАННЕ

«БЕЛАЯ ЦАРКВА»

ТАКУЮ НАЗВУ НОСІЦЬ ХРАМ У БАБРУЙСКУ, ПАБУДАВАНЫ У ЧАСЫ КАЦЯРЫНЫ II.

Доўгі час ён упрыгожваў горад. У 30-я гады царкву ператварылі ў гаспадарчае памяшканне, а затым тут была афіцэрская сталойка.

Некалькі гадоў назад праваслаўны храм, пабудаваны ў гонар Святога велікамучаніка Георгія Перамогасца быў вернуты веруючым.

НА ЗДЫМКАХ: Мікалай СЕМЯНЧУК — паслушнік нядзельнай школы, якая працуе пры царкве, адзін з будучых званароў.

УРАЖАННІ

«МІЛАСЦЬ БОЖАЯ Ў СЭРЦЫ МАІМ»

Пасля летняга адпачынку ў кожнага з нас застаюцца самыя розныя ўспаміны. Адзін наведваў які-небудзь "райскі куток" нашай планеты, другі знайшоў каханне ў далёкай вёсачцы, а камусьці, магчыма, няма чаго ўспомніць...

Я прапаную агунацца разам са мною ў мае летнія ўспаміны. Адляцім за трыста кіламетраў ад Мінска, туды, дзе прырода шчодрой рукой раскідала россып блакітных азёраў-пацерак. Мая радзіма — Браслаўшчына. Вёска Далёкія. Тут летам колькі год запар праводзяцца рэкалекцыі — своеасаблівыя сустрэчы моладзі не толькі з Беларусі, але і з Літвы, Латвіі, Расіі і Польшчы. Многія з удзельнікаў ужо добра ведаюць адзін аднаго, бо разам хадзілі ў "пілігрымку" да Маці Божай Будслаўскай. Але пра гэта можа адбыцца іншая размова. Мне ж хочацца ўспомніць добрым словам менавіта рэкалекцыі і падзяліцца сваімі ўражаннямі з вамі.

Мы збіраемся на сумесную малітву-размову з Тым, у каго верым, мы самаўдасканалваемся і дзелімся адзін з адным душэўным цяплом. Для мясцовай моладзі гэта асабліва важна. Сёння ўжо і не злічыш, колькі склалася лёсаў, дзякуючы сумеснай малітве ў мясцовым касцёле Святога Станіслава.

Вочы прыкуты да твару Збавіцеля, рукі трымаюць малітоўнік, а на душы спакой. Промень падае на алтар, на сватыя дары. І кожны прагне ачышчэння...

Не, мы не фанаты. Мы звычайныя маладыя, няўрым-

слівія, але маем мэту і любоў. Па-за касцёлам эмоцыі выплюхваюцца. Футбол, баскетбол, маляванне, спевы... Колькі чапавек, столькі цікавых заняткаў. І ці ёсць для маладых перашкоды?! Ды ніякіх. З кожным летнім днём колькасць сяброў з вялікай хуткасцю расце.

Канешне, хапала жартаў, смеху, але падчас канферэнцый усе рабіліся сур'ёзнымі. Бо кожны чакаў адказаў на свае пытанні, хацеў зразу мець тое, што да гэтага часу заставалася няясным. Дзякуючы сваім кіраўнікам, моладзь крок за крокам набліжаецца да Ісціны, выкладзенай у Бібліі — Кнізе жыцця. І прынцып тут адзін: калі ты не ведаеш — даведаешся, калі твой пункт гледжання іншы — падзяліся, мы абмяркуем і разам паспрабуем знайсці праўду.

З кожным лісткам календара, з кожным днём падыходзіць час развітання. Сумны і разам з тым самы запамінальны вечар. Да развітальнага вогнішча сабраліся не толькі ўдзельнікі рэкалекцый, але і жыхары вёскі. Апоўначы — Святая мяса. Вусны шэпчуць самае патаемнае. І доўга яшчэ развітаемся, па некалькі разоў... Пакідаем на паперах і ў душы пажаданні найлепшага:

Міласць Божая
ў сэрцы маім.
Хай людзей цяплом
сагрэе сваім.
Мы браты ўсе,
яднае нас любоў...

Таццяна ЯКУБЯНЕЦ,
студэнтка
Белдзяржуніверсітэта.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

ЭСТОНІЯ

СТВОРАНА АСАЦЫЯЦЫЯ БЕЛАРУСАЎ ЭСТОНІІ

Беларускаму руху Эстоніі ўжо 11 год. Напрыканцы 80-х на хвалях нацыянальнага Адраджэння беларусы пачалі аб'ядноўвацца ў першыя рэгіянальныя суполкі. Галоўныя мэты ў той час уяўлялі сабой ахову альбо нават адраджэнне беларускай самасвядомасці праз усталяванне шматузроўневых стасункаў, у першую чаргу, з маладой Рэспублікай Беларусь і беларускай дыяспарай замежжа, правядзенне культурна-асветніцкіх мерапрыемстваў, увогуле, удзел беларускай дыяспары Эстоніі ў працэсах адраджэння беларускай нацыі.

Аднак новы час прапанаваў новыя ўмовы існавання беларускага грамадства. Беларуская меншасць зацікаўлена не толькі ў культурных, але і ў адукацыйных, эканамічных і нават палітычных аспектах жыцця.

З другога боку, трэба сказаць, што ў апошнія гады тэмпы развіцця адносінаў паміж Эстоніяй і Беларуссю значна палепшыліся. Мы адчуваем складанасць у нашых намаганнях, і настаў час заснаваць агульны каардынацыйны цэнтр — Асацыяцыю беларусаў Эстоніі.

Па ініцыятыве беларускага культурнага цэнтра "Бацькаўшчына" было праведзена аб'яднанне пасяджэнне беларускіх суполак Эстоніі. На савеце прысутнічалі Беларускі культурны цэнтр "Бацькаўшчына" — Талін, кіраўнік Ніна Савінава, Беларускі культурны цэнтр "БЭЗ" — Йыхві, кіраўнік Маргарыта Ваўстрамава, Беларуская культурная

суполка "Фэст" — Талін, кіраўнік Валерый Чыжык, Беларуская культурная суполка "Сябры" — Нарва, кіраўнік Аляксандр Парцянка, Беларуская культурная суполка "Спадчына" — Нарва, кіраўнік Таццяна Караткевіч-Цыганок, Беларуская культурная суполка "Лад" — Пярну, кіраўнік Алена Клаўсен, Беларуская музычная студыя-цэнтр "Алеся" — Талін, кіраўнік Ларыса Маёрава.

У пратаколе пасяджэння было зафіксавана права падрыхтоўкі ўсіх неабходных дакументаў дзеля рэгістрацыі асацыяцыі за Нінай Савінавай, старшынёй Беларускага культурнага цэнтра, рэдактарам беларускамоўнай перадачы на дзяржаўным радыё Эстоніі.

На пасяджэнні прысутнічалі міністр народанасельніцтва Эстоніі Катрын Сакс, дарадчык міністра народанасельніцтва Эстоніі Эдуард Адзінец, Генеральны Консул Рэспублікі Беларусь у Таліне Пётр Крзэчка.

Запрашаем усіх зацікаўленых да супрацоўніцтва з Асацыяцыяй беларусаў Эстоніі.

Наша сувязь:

Тэл./факс (372) 6-441-988

Тэл (372) 51-34-280

Web site: <http://www.pgonet.ee/eva>

Web site: <http://www.pgonet.ee/eva>

Перадачу "Бацькаўшчына" слухайце ў Real Player па адрасу: <http://www.er.ee/r4>.

Р. С. Вялікі дзякуй рэдакцыі "Голас Радзімы" за шматгадовае супрацоўніцтва і рэгулярную дасылку газеты ў Эстонію.

Юрась ЮРКЕВІЧ,
сакратар-рэферэнт
Асацыяцыі беларусаў Эстоніі.

ВІТАННЕ З КРЫЧАВА

АНГЛІЯ

Вясёлых Калядных свят і шчаслівага Новага года жадаю ўсёй рэдакцыі газеты "Голас Радзімы".

А. ГАТКОВІЧ.

СА СВЯТАМ!

Надышлі Каляды,
А за імі — Новы год.
Ці хто бедны, ці багаты —
Усе святкуюць іх штогод.
А што дасць нам годзік
новы?
Не так лёгка адгадаць.
Чым пацешыць ён гатовы,
За год часу будзем знаць.
А цяпер мы пажадаем
Святы весела згуляць.
І яшчэ сказаць вам маем,
Каб наступных дачакаць.

Добрага здароўя і творчай працы ў новым, 2001 годзе жадае

Юры ВЕСЯЛКОЎСКІ.

Лондан.

"Беларусь! Твой народ дачакаецца светлага, яснага дня!"... З гэтымі словамі класіка М. Багдановіча былі звязаны ўсе светлыя мары Расціслава Завістовіча, здзяйсненню якіх ён прысвяціў сваё жыццё. На жаль, сэрца патрыёта, выбітнага беларускага дзеяча на чужыне Расціслава ЗАВІСТОВІЧА — старшыні Беларускага кангрэсовага камітэта ў ЗША спыніла свой ход.

Выказваем глыбокія спачуванні жонцы Ірыне, родным і блізкім нябожчыка.

Ад імя Управы прэзідэнт МГА "ЗБС "Бацькаўшчына" Радзім ГАРЭЦКІ.

БЕЛАРУСЫ ў СВЕЦЕ

Алена НАРУШЭВІЧ
(Вентспілс, Латвія).

Мінула дзесяць гадоў з той пары, як Латвія стала незалежнай краінай, і толькі сёння можна гаварыць аб пачатку працэсу інтэграцыі ў латвійскім грамадстве.

Сёння, калі найбольш актыўныя беларусы Латвіі разам з іншымі этнічнымі і нацыянальнымі меншасцямі імкнуцца заняць сваю нішу ў структуры шматкультурнага і шматнацыянальнага грамадства, галоўная мяжа, па сутнасці, пралягла не паміж латышамі і асобнымі нацыянальнымі меншасцямі, а галоўным чынам — паміж рускамоўнымі і латышкамоўнымі жыхарамі Латвіі. На жаль, гэта сведчыць, што раздзяленне грамадства на дзве супольнасці — латышскую і рускамоўную — усё ж адбылося. Сёння многія прадстаўнікі рускай і латышкай інтэлігенцыі вымушаны прызнаць, што дыялога паміж імі няма, што дзве культуры існуюць паралельна.

Беларусы лічацца гістарычнай традыцыйнай меншасцю ў Латвіі. Трэцяя частка беларусаў, якія пражываюць сёння ў Латвіі, там жа і нарадзілася, пятая частка (20 770 беларусаў) з'яўляецца грамадзянамі Латвійскай Рэспублікі. Нядаўна я звярнулася ў гарадскі архіў і гарадскі музей Вентспілса, каб даведацца, калі з'явіўся першы беларус у самым заходнім горадзе Латвіі. Зрабіць гэта аказалася няпроста, а дакладней — немагчыма. Справа ў тым, што ў архіўных дакументах Вентспілса да 1945 года беларусы не значацца наогул. Першае ўпамінанне пра беларусаў датавана зусім нядаўнім часам — 1970 годам, калі ў горадзе, паводле архіўных звестак, пражывала 2 430 беларусаў.

З таго часу колькасць нашых суайчыннікаў у горадзе на ўзбярэжжы Балтыйскага мора амаль не змянілася. Яны складаюць сёння трэцюю па колькасці нацыянальную групу ў складзе гарадскога насельніцтва. Асноўная частка беларусаў з'явілася ў Вентспілсе пасля другой сусветнай вайны, калі савецкая ўлада пачала аднаўляць мясцовы порт і аб'яўляла арганізаваныя наборы рабочых з усіх рэспублік Савецкага Саюза.

Адна з актыўных сяброў беларускай суполкі "Спадчына" ў Вентспілсе Валянціна Краснапёрава правяла анкетаванне тутэйшых беларусаў. Аказалася,

* З выступлення на III кангрэсе МАБ.

што большасць з іх прыехалі па набору — на будаўніцтва прамысловых аб'ектаў. Шмат беларусаў працуюць сёння на прадпрыемствах Вентспілскага порта, у будаўнічых арганізацыях, ёсць сярод іх настаўнікі і работнікі культуры. Але ў апошнія гады прадстаўнікам інтэлігенцыі нацыянальных меншасцей даводзіцца з асаблівай цяжкасцю інтэгравацца ў латвійскае грамадства, бо цяперашні Закон аб дзяржаўнай мове патрабуе ад работнікаў культурнай сферы валодання латышкай мовай на ўзроўні роднай.

У канцы 80-х адначасова з адраджэннем нацыянальнай свядомасці саміх латышоў, атмодай, пачалося і масавае ўтварэнне нацыянальных культурных таварыстваў — галоўным чынам, у Рызе. З'явілася Балта-славянскае таварыства, яўрэйская, польская, украінская, руская, беларуская суполкі, якія пазней аб'ядналіся ў

БАТАЛІ НА БЯРЭЗІНЁ...

ПРАЗ 188 ГАДОЎ

Знагоды гадавіны пераправы напалеонаўскай войскаў праз раку Бярэзіну пад горадам Барысавам сіламі ваенна-гістарычных клубаў "Мінскі пешы полк" і "Грэнадзёр" падшыпнікавага завода адбылася рэканструкцыя фрагмента бою арміяў Кутузава і Напалеона на Брылеўскім полі. Удзельнічала 40 уніфармістаў. Перад пачаткам баталі прайшла цырымонія ўскладання вяноў і кветак да помнікаў расійскім і французскім воінам.

Пасля адкрыцця французскага помніка ў 1997 годзе намаганнямі дырэктара цэнтра напалеонаўскай даследаванняў у Парыжы Фернана Бакура стала добрай традыцыяй запрашаць дэлегацыі пасольстваў на месца пераправы.

аб'яднанняў у Рызе, пра жыццё беларускай эміграцыі ў далёкім замежжы, з якім падтрымліваў нейкія сувязі. Мы з Уладзімірам нават падрыхтавалі тэматычны выпуск газеты "Советская Вента" на беларускай мове. Гэта быў, напэўна, унікальны ў сваім родзе нумар вентспілскай газеты на беларускай мове — адзіны за ўсю амаль 80-гадовую гісторыю газеты.

На жаль, шчыры энтузіязм У. Скрабатун не знайшоў падтрымкі ў суайчыннікаў. Хутка Уладзімір ад'ехаў на радзіму, у Глыбокае.

Калі ж два гады назад у рэдакцыю ўсё той жа гарадской газеты, якая цяпер называецца "Вентас Балс", зноў прыйшлі людзі, якія размаўлялі па-беларуску, доўга ўгаворваць мяне ім не давялося. 22 студзеня 1999 года ў Вентспілсе нарадзілася беларуская суполка "Спадчына". Яе заснавалі дзесяць асоб пры вельмі

ІНТЭГРАЦЫЯ

Асацыяцыю нацыянальных культурных таварыстваў Латвіі (сёння яе ўзначальвае Рафі Хараджанян).

...У 1989-м годзе, калі знешне спакойнае і міралюбівае грамадства раптам распалася на прыхільнікаў Народнага фронту і Інтэрфронту, калі абвастрэнне міжнацыянальнага напружання дайшло да свайго апошняга, у рэдакцыю мясцовай газеты "Советская Вента", як яна ў той час называлася, да мяне зайшоў чалавек і амаль з парога пачаў гаварыць па-беларуску. Гэта быў Уладзімір Скрабатун. Ён прыходзіў у рэдакцыю ўсе часцей, прыносіў кнігі на дзіўнай для мяне беларускай мове (дзіўнай таму, што кнігі друкаваліся ў далёкім замежжы і захаваў мову першай і другой хвалі беларускай эміграцыі на Захадзе). У. Скрабатун уваходзіў у праўленне латвійскага таварыства беларусаў "Святанак", наколькі мне вядома, быў яго актыўным удзельнікам, але адначасова вельмі хацеў стварыць беларускую суполку і ў Вентспілсе. Прыхільнік ідэі нацыянальнага адраджэння, У. Скрабатун не раз звяртаўся праз газету да беларусаў Вентспілса з заклікам аб'яднацца, расказваў на газетных старонках пра дзейнасць першых беларускіх культурных

актыўнай падтрымцы і дапамозе Рыжскага беларускага таварыства "Прамень". Але на першым жа сходзе беларусаў Вентспілса ў суполку запісалася ўжо больш як 100 чалавек. Узначальвае праўленне беларускай суполкі Мікалай Жаўрыд, інжынер адной з будаўнічых арганізацый. Яго на меснікі — Валянціна Краснапёрава і я.

Не скажу, што беларуская суполка ў Вентспілсе працуе вельмі актыўна. У асноўным уся работа ляжыць на плячах Валянціны Краснапёравай — у нядаўнім мінулым настаўніца, якая, аднак, была вымушана пайсці на пенсію пасля таго, як Закон аб дзяржаўнай мове стаў больш жорсткім. Дзякуючы, галоўным чынам, яе намаганням, суполка цяпер даволі адчувальна дапамагае беларусам Вентспілса вырашыць пытанні з афармленнем віз у Беларусь, арганізуе сустрэчы з супрацоўнікамі беларускай амбасады ў Латвіі, сустрэчы за святочным сталом — з беларускімі песнямі, жартамі. У пачатку 2000 года мы набылі ў Мінску некалькі беларускіх нацыянальных касцюмаў і спрабуем стварыць сваю мастацкую самадзейнасць. Ёсць задума арганізаваць беларускую нядзельную школу, прымаць да сябе гасцей з

Не стаў выключэннем і гэты год. Для ўдзелу ў цырымоніі прыбылі паслы Францыі — Бернар Фасье, Італіі — Джавані Чаруці, Турцыі — Шуле Сайсал.

Барысаўчане і запрошаныя дэлегацыі, у тым ліку і паслы, сталі сведкамі першай на тэрыторыі Беларусі спробы рэканструкцыі тых гістарычных падзей. Яна зроблена сіламі клубу пры матэрыяльнай падтрымцы шэфаў МПП: Валерыя Пензы — дырэктара

падшыпнікавага завода і Генадзя Новіка — начальніка інстытута МНС.

І хаця да "барадзінскіх маштабаў" далёка, усё ж зрабіць першы самастойны крок удалося.

У заключэнне "бatalii" арганізатары прадугледзелі "бівак" з салдацкай кашай і вогнішчам, а член клуба "Мінскі пешы полк" Міхаіл Байкоў, былы камандзір 46-га разведбата, зрабіў заплыв пры мінус 8 градусах, каб больш поўна

адчуць подых тых далёкіх падзей, хаця ў 1812 годзе мароз быў большы: усё сапёры, што наводзілі масты, на наступны дзень памерлі ад пераахладжэння.

Недалёка той час, калі ў гэтых мясцінах будуць праходзіць ваенна-гістарычныя фестывалі, а ў клубу з'явіцца і свая артылерыя.

Мікалай ЛЯБЕДЗІК.

Фота аўтара.

Мінская вобласць.

Беларусі, ездзіць самім на радзіму. Ажыццяўленню ўсіх нашых планаў пераахладжаюць пакуль што матэрыяльныя праблемы. Але мы адчуваем дапамогу і падтрымку амбасады Беларусі ў Латвіі, вентспілскіх прадпрыемстваў, асабліва тых, якія маюць партнёраў у Беларусі, напрыклад, акцыянернага таварыства "Калія парк", якое перагружае ў порце беларускі каляі.

Станаўленне беларускай суполкі ў Вентспілсе прыпала на той час, калі ў нашым горадзе даволі актыўна распачалася грамадская інтэграцыя, хаця ў цэлым у краіне інтэграцыя існуе пакуль што больш на канцэптуальным узроўні. Досыць сказаць, што Закон аб грамадзянстве Латвійскай Рэспублікі ўсё яшчэ неадназначна ўспрымаецца ў еўрапейскіх інстытуцыях. Латвія дагэтуль не ратыфікавала Еўрапейскую канвенцыю па правах нацыянальных меншасцей. У Латвіі пакуль што не прыняты Закон аб на-

цыянальных меншасцей, не створаны Фонд інтэграцыі. А вылучэнне ў якасці галоўнага механізма інтэграцыі латышскай мовы і латышскай культуры можа неўзабаве замест інтэграцыі прывесці да асіміляцыі.

На мой погляд, адна з прычын такой сітуацыі тойчас у недасканаласці заканадаўства. Адна з галоўных праблем сённяшняй Латвіі — асабліва ў кантэксце яе намаганняў як мага хутэй увайсці ў Еўрапейскі Саюз — заключаецца ў тым, што вельмі вялікая частка нелатышоў, у тым ліку і беларусаў, выключана з актыўнага палітычнага жыцця, бо не мае грамадзянства Латвійскай Рэспублікі. Пасля рэфэрэндуму, што адбыўся ў мінулым годзе, былі адменены так званыя "вокны" натуралізацыі, і практычна кожны, хто мае статус сталага жыхара, можа прэтэндаваць на грамадзянства Латвійскай Рэспублікі. Але для гэтага трэба здаць экзамены па латышскай мове і гісторыі Латвіі, а таксама заплаціць у дзяржаўную казну прыкладна 50 долараў ЗША. І тое, і другое цяжка зрабіць людзям пажылога ўзросту. Многім прадстаўнікам некарэнтнай нацыянальнасці, якія, аднак жа, нарадзіліся ў Латвіі і лічаць яе сваёй радзімай, няпроста пераадолець псіхалагічны бар'ер і часткова зразуме-

краіны, дзе яны жывуць, не ўдзельнічае ў дзяржаўным і мясцовым кіраванні.

Выключэннем з агульнай сітуацыі, якая пакуль што захоўваецца ў Латвіі, стаў менавіта наш горад Вентспілс — дзякуючы разумнай палітыцы гарадской улады на чале з яе кіраўніком Айварам Лембергам, вядомым сваёй энергічнасцю і прадпрымальнасцю не толькі ў Латвіі, але і ў Расіі, і ў Беларусі. Па асабістай ініцыятыве вентспілскага мэра ў канцы 1999 года пачалася работа над гарадской Праграмай інтэграцыі грамадства. А ўжо ў маі мінулага года Праграма была прынята на Форуме інтэграцыі. Галоўнай мэтай было абвешчана пераадоленне сацыяльнай і этнічнай падзеленасці грамадства; наладжванне пастаяннага дыялога паміж жыхарамі і інстытуцыямі муніцыпальнага кіравання; садзейнічанне якаснаму авалоданню латышскай мовай і творчаму развіццю культуры; а таксама засваенню кожнай нацыянальнай меншасцю сваёй культурнай спадчыны. Улічваючы той факт, што ў гарадской думе, думскіх камісіях і іншых структурах нацыянальных меншасці прадстаўлены вельмі слаба — 5,2 працэнта і што амаль трэцяя частка падатка-

гарадскім самакіраванні, пры гарадской Думе — па ініцыятыве нашага мэра — некалькі месяцаў таму назад быў створаны Кансультацыйны савет па пытаннях неграмадзян, надзелены статусам думскай камісіі. Гэты акт вентспілскага гарадскога самакіравання выглядае сапраўды прагрэсіўна на агульным фоне. У пэўным сэнсе Кансультацыйны савет неграмадзян дазваляе кампенсаваць адсутнасць у амаль трэцяй часткі жыхароў Вентспілса выбарчых правоў. Праз Кансультацыйны савет неграмадзяне атрымалі магчымасць разам з грамадзянамі ўзяць на сябе і адказнасць за лёс свайго горада. Аналагаў яму няма не толькі ў Латвіі, але, напэўна, і на астатняй тэрыторыі былога СССР. Мы спадзяемся, што воля першага рэальнага органа самакіравання нацыянальных меншасцей дапаможа нам больш паспяхова абараняць інтарэсы нацыянальных меншасцей, паскорыць

працэс натуралізацыі вентспілсчан і атрымання імі грамадзянства Латвіі; будзе садзейнічаць больш добразычлівым адносінам паміж карэнтным і некарэнтным насельніцтвам, не дапусціць асіміляцыі нацыянальных меншасцей, будзе садзейнічаць больш паспяховаму развіццю нацыянальна-культурных суполак (іх сёння ў Вентспілсе 11) і нацыянальных культур, а таксама ўзвядзенню розных культур, прадстаўленых у Вентспілсе і Латвіі.

Кіраўнік місіі АБСЕ ў Латвіі Торстэн Орнс, пазнаёміўшыся з вентспілскай Праграмай інтэграцыі грамадства, шчыра здзіўся і ахарактарызаваў яе так: "Гэта вялізны скачок з Савецкага Саюза ў Еўрапейскі Саюз..."

У кастрычніку ў Вентспілсе адбылася яшчэ адна падзея, якая стала наступным крокам на шляху інтэграцыі грамадства: 8 з 11 нацыянальна-культурных суполак Вентспілса, у тым ліку і беларуская суполка "Спадчына", аб'ядналіся ў асацыяцыю. Мы спадзяемся, што інтэграцыя ў Вентспілсе ператворыцца ў шматгалосы, шматнацыянальны канструктыўны дыялог, дзе сваё месца знойдзе і беларуская суполка "Спадчына".

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

МАЛДОВА

Беларусы Малдовы шлюць рэдакцыі любай нам газеты "Голас Радзімы" шчырыя святочныя віншаванні з нагоды Каляд і Новага, 2001 года! Жадаем усім добрага здароўя і нястомнай плённай працы для беларусаў за межамі і на карысць нашай роднай Маці-Беларусі. Шчырая падзяка вам за ўвагу на старонках газеты да тутэйшых беларускіх суполак і іх штодзённай працы.

Гэта добрая маральная падтрымка для ўсіх нас у варунках нялёгкай рэчаіснасці нашага будзённага жыцця.

Падзяка Яўгену Лецку за цікавыя, актуальныя артыкулы. Усё гэта знак правільнага накірунку рэдакцыі.

Так трымаць у трэцім тысячагоддзі!

У. ДЗЯРЖЫЦКІ,

старшыня Каардынацыйнай Рады беларускіх суполак Малдовы.

ГАСЦЁЎНЯ

Алесь Баркоўскі добра знаёмы нашым чытачам сваімі публікацыямі. Але асабіста пазнаёмілася з ім падчас III кангрэса беларусістаў. Аказалася, што Алесь — малады яшчэ чалавек і, як падалося, з няўрымслівым і задзірыстым характарам. На маё пытанне, на якой мове — рускай ці беларускай — яму зручней размаўляць, катэгарычна адказаў, што валодае толькі беларускай. Так і звязалася наша гутарка.

ЗАКАХАНЫ У БЕЛАРУСЬ

— Алесь, вы дасылаеце нам свае лісты з Якуціі. Ці даюно вы туды паехалі жыць, мабыць рамантыка пацягнула?

— Я нарадзіўся ў Якуцкай вобласці ў пасёлку Ісітро. У мяне бацька вайсковец. Пасля заканчэння школы НКУС у Ашхабадзе і Магадане яго ў 1945 годзе накіравалі на службу ў Якуцію, і з той пары там бацькі і жывуць.

— Мусіць, у сям'і размаўлялі па-беларуску, і там вы мову засвоілі!

— Не, я нават не вывучаў мову ў Дзяржынскай школе № 2, што ў Мінскай вобласці, дзе мне давялося вучыцца з 5-га па 10-ты клас, бо быў вызвалены ад яе вывучэння, як сын вайскоўца.

— Калі ж вы ўсвядомілі сябе беларусам?

— Восць калі я вярнуўся зноў у Якуцію і стаў вучыцца ў марскім вучылішчы, то адчуў такую настальгію па Беларусі, што там, у тундры, і пачаў вывучаць беларускую мову, стаў чытаць беларускія кніжкі і размаўляць толькі на беларускай мове.

— Алесь, вы чалавек па сваёй прафесіі далёкі ад гуманітарных навук. З чаго пачалося ваша захапленне гісторыяй?

— Неяк загадчыца Літаратурнага архіва з Мінска папрасіла мяне паглядзець, можа ў Іркуцку ёсць якія-небудзь звесткі пра беларускага пазта Новіка-Пяюна. Прыслалі мне адпаведную паперу, каб я змог трапіць у архіў. Там я знайшоў цікавыя дакументы, на іх падставе напісаў гадоў пяць таму назад свой першы артыкул, даслаў у "Голас Радзімы", дзе ён і быў надрукаваны. У ім расказвалася пра лёс і творчасць Новіка-Пяюна. У

Іркуцкім архіве захавалася шмат яго твораў, якія былі надрукаваны ў мясцовай прэсе. Дарэчы, па картатэцы Новік-Пяюн лічыцца ў Іркуцку мясцовым пісьменнікам.

Потым я бліжэй пазнаёміўся з супрацоўнікамі архіва, і яны давалі магчымасць папрацаваць з дакументамі. Я, можна сказаць, "пракапаў" увесь архіў МУС, МКБ. Знайшоў шмат звестак пра беларусаў, якія трапілі туды падчас паўстання 1863 года, падчас раскулачвання. Пазнаёміўся з многімі жыхарамі гэтага краю, беларусамі па паходжанні. Наогул, даследую беларуска-якуцкія культурныя сувязі.

— Што было цікавага для вас у гэтым годзе?

— Асабіста для мяне год быў вельмі цяжкім, бо амаль развалілася судна, на якой я працую, прыйшлося шмат папрацаваць, пакуль адрамантаваў. З прыемных для мяне навін — гэта тое, што нарэшце паставілі ў Якуціі замест часовага, драўлянага, добры помнік беларускаму пісьменніку Івану Ласкову. Але разам з тым сумна, што на старым хоць было напісана, што ён беларускі пісьменнік, а на новым гэтага ўдакладнення няма, бо ставіўся помнік намаганнямі жонкі і Якуцкага саюза пісьменнікаў. Адзінае суцяшае, што ўдалося сіламі мясцовай "Бацькаўшчыны" выдаць кніжку Ласкова. Праўда, зусім малым тыражом, таму раздаем яе толькі па буйных бібліятэках.

— Алесь, напярэдадні Новага года, што вы жадаеце жыхарам Беларусі!

— Хай Беларусь ідзе сваім шляхам...

Гутарыла
Татцяна КУВАРЫНА.

ГРАМАДСТВА ПА-ВЕНТСПІЛСКУ

цыянальных меншасцях, не створаны Фонд інтэграцыі. А вылучэнне ў якасці галоўнага механізма інтэграцыі латышскай мовы і латышскай культуры можа неўзабаве замест інтэграцыі прывесці да асіміляцыі.

На мой погляд, адна з прычын такой сітуацыі тойчас у недасканаласці заканадаўства. Адна з галоўных праблем сённяшняй Латвіі — асабліва ў кантэксце яе намаганняў як мага хутэй увайсці ў Еўрапейскі Саюз — заключаецца ў тым, што вельмі вялікая частка нелатышоў, у тым ліку і беларусаў, выключана з актыўнага палітычнага жыцця, бо не мае грамадзянства Латвійскай Рэспублікі. Пасля рэфэрэндуму, што адбыўся ў мінулым годзе, былі адменены так званыя "вокны" натуралізацыі, і практычна кожны, хто мае статус сталага жыхара, можа прэтэндаваць на грамадзянства Латвійскай Рэспублікі. Але для гэтага трэба здаць экзамены па латышскай мове і гісторыі Латвіі, а таксама заплаціць у дзяржаўную казну прыкладна 50 долараў ЗША. І тое, і другое цяжка зрабіць людзям пажылога ўзросту. Многім прадстаўнікам некарэнтнай нацыянальнасці, якія, аднак жа, нарадзіліся ў Латвіі і лічаць яе сваёй радзімай, няпроста пераадолець псіхалагічны бар'ер і часткова зразуме-

АЛІМПІЙЦЫ

Нарадзілася 16.11.1960 года. Рост — 184 сантыметры. Вага — 100 кілаграмаў.
Сярэбраны прызёр чэмпіянату Еўропы-94, чэмпіёнка свету-95, бронзавы прызёр Алімпійскіх гульніў-96, сярэбраны прызёр чэмпіянату свету-97, чэмпіёнка Алімпійскіх гульніў-2000. Трэнер — Віктар БОЧЫН.

ЯК МЫ ЗНАХОДЗІМ ЛЁС

Калі мы прыходзім у жыццё (гопья і крычымы), то прыносім з сабою толькі тое, што даў нам Бог і мама з татам. Але адны праходзяць свой шлях з такім багажом, а іншыя ўсё жыццё даказваюць усім і сабе, што могуць больш за іншых. Калі тулячка Любоў Зверава адвела сваю васьмігадовую дачку Эліну ў секцыю фігурнага катання, то абедзве яшчэ не ведалі, што гэта — лёс. Праўда, гэты самы лёс не стаў кавач з рослай не па гадах дзяўчынка другую Ірыну Радніну, але трэці дарослы разрад тая выканала. А далей — пайшла кружыць па шматлікіх спартыўных секцыях: велатрэк (Тула ж!), плаванне, баскетбол, валејбол, пяцібор'е, моднае тады мнагабор'е. У адчайнай дзяўчыны, якая вадзілася толькі з хлапечымі кампаніямі, "вечны рухавік" не затрымліваўся ні на хвіліну, падштурхоўваючы на новыя "подзвігі". Пакуль не з'явіўся Валерыі Коваль...

Коваль стаў першым трэнерам, які змог абудзіць у непаседы Зеравай цікавасць да лёгкай атлетыкі, хаця яна неаднаразова ўцякала з яго групы, але вярталася зноў. А самае галоўнае, у ёй знайшлася тая "жылка", без якой ніколі не дабіваюцца многіх і жыцці: "Я вам усім дакажу!" І яна пачала падымацца па лесвіцы спартыўных разрадаў. А калі ў складзе зборнай Тулы выехала на зборы ў Адлер, з'явіўся Мечыслаў Аўсянік. Гэты бязумоўна выдатны трэнер шмат зрабіў для беларускай лёгкай атлетыкі, але перш чым пачаць працаваць у Мінску, ён досыць доўга працаваў і ў Краснадары, дзе сабраў групу таленавітай моладзі, якая потым разам з ім адправілася ў Беларусь. Акрамя Зеравай, ён запрасіў Георгія Калнаотчанку, кап'якідальнікаў Наталлю Шыкаленка і Віктара Боцына, які праз год стаў мужам Эліны, а яшчэ праз год у іх нарадзілася дачка Лена.

ПАДАЮЧЫ І ПАДЫМАЮЧЫСЯ, МЫ РАСЦЁМ

Хаця да гэтага моманту Зерава была паўнапраўным членам зборнай каманды Савецкага Саюза, але сей-той, відаць, не мог прабачыць ёй ад'езд у Мінск, а Мечыслаў Мікалаевіч не змог адстаяць інтарсы сваёй падапечнай. Больш таго, ён быў незадаволены, што ў 27 гадоў Эліна нарадзіла дзіця, прыпыніўшы, на яго дум-

Эліна ЗЕРАВА з мужам і дачкой.

ку, мінімум на год сваю спартыўную кар'еру. Таму, калі ў досыць удалым 1986 годзе "заклятыя сябры" з Усесаюзнага спорткамітэта вырашылі не браць яе на чэмпіят Еўропы, "маўляў, могуць узнікнуць праблемы з допінг-кантролем", Аўсянік не выступіў у абарону Зеравай. У выніку яна яшчэ на год засталася без стыпендыі.

Так што разрыў з Аўсянікам быў прадвырашаны, і трэнерам вымушана стаў... муж Віктар Боцын, хаця з боку зборнай Эліну кантраляваў адзін з настаўнікаў — Віктар Пензікаў. А тут яшчэ кіраўніцтва зборнай краіны паставіла ўмову: хочаш вярнуцца, кідай за 71 метр. І Эліна, якая ўжо на 20-ты дзень пасля родаў з'явілася на трэніроўках, "ўключыла" гэта самае: "Я вам дакажу!"

Замест плаўнай "раскаткі" яны з Віктарам, які ў той час з-за траўмы пляча вырашыў пакінуць вялікі спорт, хаця ўжо быў "міжнароднікам", рэкардсменам Беларусі ў кіданні кап'я, склалі свой план работы з вялікімі нагрузкамі. У аснову паклалі метадыку падрыхтоўкі алімпійскай чэмпіёнкі... па бегу на сярэднія дыстанцыі Людмілы Брагінай (з ёю працаваў вядомы расійскі трэнер Віктар Казанцаў). І на зборах у Лесядзізе нечакана для ўсіх Зерава паслала дыск на 70 метраў. Так што ў зборнай яе пакінулі, хаця па-раней-

Эліна ЗЕРАВА:

**«Я ЗАЎСЁДЫ
БЫЛА АДЧАЙНАЙ»**

шаму трымалі "ў чорным целе". Няважна, што ў 1988 годзе яна кідала дыск за 71 метр, а лепшае дасягненне, паказанае на мемарыяле братаў Знаменскіх, раўнялася 71,58. І ўжо марыла пра Алімпіяду ў Сеуле. Але...

На зборах у Падольску раптам прапала гарачая вада, даводзілася мыцца халоднай, што ішло зусім не на карысць мышцам, а пасля працы з цяжкай штангаю трэба было выходзіць у сектар і кідаць за 70 метраў. Так халодны душ стаў прычынай траўмы. На шчасце, знайшоўся народны лекар, які змог прывесці пазваночнік у парадак, але ён назаўсёды застаўся "ахілесавай пятою" Зеравай. Дарэчы, да пазваночніка мы яшчэ, на жаль, вернемся, а пакуль — пра Сеул, паездка ў які дасталася такой дарагой цаной. Тут Эліна магла заваяваць бронзу, але ў адной са спроб, калі снарад адляцеў за 70 метраў, ёй здалася, што пры варочанні яна зачэпіла круг нагой, і з прыкрасці сама выйшла за яго. Гарачы характар адыграў злы жарт: вярнулася з пятым вынікам, што падліло масла ў агонь пры "разборы палётаў" у Дзяржкамспорце.

ГАЛОЎНАЕ Ў БІТВЕ — МОЦНЫ ТЫЛ

З непрыемнасцямі яны змагаліся ўдваіх з Віктарам. І высветлілася, што ён не толькі добра авалодаў метадкай спартыўнай трэніроўкі, але і быў нядрэнным псіхалагам — самы цяжкі час прайшоў без нервовых зрываў і сварак, хаця два гады было патрачана на аднаўленне пасля траўмы. У дзённіку можна было прачытаць наступнае: "Першы раз без перадыхаў схадзіла "ў магазін" або "Ура, перамога! Упершыню прабегла трушком". І ўсё гэтае час Віктар пераконваў жонку, што ўсё яшчэ наперадзе, што гучныя перамогі абавязкова прыйдуць.

І сапраўды, на летнім чэмпіянаце СЧД, дзе адбіралі на Алімпіяду-92,

Зерава перамагла з вынікам 68,82 метра, і... зноў у Маскве вырашылі, што лепш павесці ў Барселону расійскіх удзельніц. І толькі праз год, калі на чэмпіянаце Еўропы Зерава выступала ў складзе самастойнай каманды Беларусі, яна заваявала серабро, а потым атрымала такую ж узнагароду на Кубку свету. Зараз гэта быў ужо трывалы тандэм трэнер — вучаніца, дзе абодва ішлі да адной мэты, падтрымліваючы адзін аднаго. І, канешне ж, вынікі не прымушлі сябе чакаць: на чэмпіянаце свету-95 у Гётэборгу першая ж спроба з вынікам 67,84 прынесла ёй званне чэмпіёнкі. Здавалася б, усё нягоды мінулі, а наперадзе — поспехі, прызнанне, новыя перамогі...

Але ў 1998 годзе на чэмпіянаце Еўропы для заваявання медаля не хапіла літаральна двух сантыметраў. Пасля кваліфікацыі наступіў нейкі правал, рукі-ногі не слухаліся, і — зноў размовы кіраўніцтва: маўляў, Зерава ўжо не тая.

ПРАЎІЛЬНАЯ ПЕСНЯ ДУНАЕЎСКАГА

Помніце, у фільме "Дзеці капітана Гранта" спяваюць: "Кто весел — тот смеётся, кто хочет — тот добьётся, кто ищет — тот всегда найдёт". Гэта цалкам падыходзіць да ўсяго далейшага жыцця Эліны Зеравай. А справа ў тым, што ў красавіку 99-га на трэніроўцы, калі скакала ў яму з пяском, яна папала на неўскапанае месца і зноў пашкодзіла пазваночнік. І паколькі запланаваныя на грузкі выконваць не змагла (больш лячылася — менш трэніравалася), то і на патрэбныя вынікі выйшла пазней, чым меркавала, ды і то — толькі раз. А наперадзе ж быў самы сур'ёзны для кожнага вялікага спартсмена экзамен — Алімпійскія гульні.

"МАЯ" АЛІМПІЯДА

Эліна — чапавек не вельмі гаваркі. Але калі мы ўтраіх сядзелі ў маленькім пакойчыку-раздзявалцы, куды ледзь уваходзіў

масажны стол і пара крэслаў, яна раптам разгаварылася, згадаючы зараз ужо гістарычныя дні найвышэйшага ўзлету (хаця гаварыла падкрэслена будзённа і дзелавіта):

— Зрабіўшы ўсю неабходную базавую работу, у Аўстралію прыехала "без выніку". Бо, калі адыходзіш ад нагрукі, потым даводзіцца "маніраваць тэхніку" ўжо адпаведна сваім магчымасцям, чым мы і займаліся літаральна да апошняй гадзіны. Адчувалі яўны цэйтнот — трэба ж было быць гатовай да пэўнай даты, а трэніровак проста не хапала.

Але мяне не пакідала пачуццё: гэта "мая" Алімпіада. Справа ў тым, што на ўсе папярэднія турніры ездзіла спаборнічаць, а ў Сіднэй — перамагаць. Мы з Віктарам загадзя падлічылі паказчыкі па тэстах і выступленнях і пераканаліся, што медаль будзе, хаця дома "падстрахаваліся": заявілі, што гатовыя змагацца за 3—5 месца. Таму пра саперніц не ўспамянала, ведала ж іх добра: увесь сезон разам выступалі. Калі ж прыйшоў дзень кваліфікацыі, то ні пра што не думала, акрамя выніку — фактычна ж гэта была мая трэцяя тэхнічная трэніроўка. З другой спробы выканала нарматыў і тут жа забылася: пасля каго кідала, як і колькі. Проста чакала асноўных спаборніцтваў.

І вось — "фінальны дзень". Як толькі паглядзела на саперніц, адразу ўбачыла: яны адчайна хвалююцца. Просты прыклад: вопытная Дзіч зрабіла тры кідкі з месца, і ўсё ў сетку(!). Да таго ж нашы спаборніцтвы затрымалі на 30 хвілін, таму што адзін з мнагаборцаў скакаў у вышыню даўжэй, чым меркавалі. А нам не давалі рабіць трэніровачныя кідкі на асноўным сектары. Я не вельмі засмуцілася, бо мы "пайшлі іншым шляхам": зрабілі размінку як міні-трэніроўку. Пастаралася "сбраць" асобныя кавалкі тэхнікі, каб на сектары ўжо не забіваць сабе галавы. Затым кінула два-тры разы і пайшла, а саперніцы пачалі спаборнічаць паміж сабой і, на маю думку, перагарэлі.

Паслаўшы ў першай спробе дыск на 67 метраў, ужо ведала: медаль ёсць. А ў трэцяй спробе снарад адляцеў на 68 метраў, і я зразумела, што ніто ўжо мяне не дастане. Так што для золата Сіднэя хапіла чатырох спроб.

І вось мы з сяброўкай Ірай Ятчанка глядзім, як падымаюцца адразу два беларускія сцягі з трох магчымых — якая радасць! Ірына ж заслугоўвае асобай размовы пра шлях да алімпійскага п'едэстала.

ДЗЕ Ж ВЫ ЗАРАЗ!

— Не буду гаварыць, ці думаю пра наступную Алімпіяду і пра мой узрост. А ў якім узросце выйграваў Алімпійскія гульні вядомы Эл Ортэр? Чаму ж мужчыне можна, а жанчыне не? Я ж заўсёды была адчайнай. Гэта жарт, а калі сур'ёзна, то справа не ў гэтым. Бо калі ўваходзіш у сектар, то пашпарт не пытаюць і не аб'яўляюць, колькі табе год. Можаш — заходзь. Галоўнае, не колькі чапавеку гадоў, а наколькі ён гатовы рабіць справу. Выйграла ж штурханне молата юніёрка — такі ж прыклад, але з процілеглым знакам. Самае цяжкае: цярыць базавую работу для стварэння "платформы". Ідуць са спорту, калі ўжо не могуць трываць. Я вось колькі пакаленняў са спорту праводзіла, займаюся кіданнем дыска ўжо каля 25 гадоў.

Дарэчы, пра пакаленні. У 1998 годзе я была ў Афінах на кангрэсе МАК, прысвечаным ветэранам спорту — алімпійскім чэмпіёнам і прызёрам. Каго толькі ні сустрэла! МАК іх не забывае, а мы! Прапаную: дарагія нашы ветэраны лёгкай атлетыкі, адгукніцеся! Юра Сядых, Наташы — Лісоўская і Ахрыменка, напішыце нам на Федэрацыю лёгкай атлетыкі — будзем зноў сустракацца. Няхай СССР распаўся, але члены зборнай Саюза павінны падтрымліваць сувязі, дзе б яны ні былі сёння. Таму што лёгкай атлетыка — вечная, а маладым патрэбен наш вопыт.

**Юрый ВАЛОШЫН.
Фота Сяргея ДЗЕНІСЕНКІ.**

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Дзяржаўны камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей Рэспублікі Беларусь; Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі; Беларускае таварыства па сувязях з сучаснікамі за рубяжом "Радзіма".

РЭДАКЦЫЯ:

Намеснік галоўнага рэдактара
Галіна УЛІЦЕНАК.
Адказны сакратар
Таццяна КУВАРЫНА.
Рэдактар аддзела —
член рэдакцыі
Яўген ЛЕЦКА.

Рэдактар аддзела
Алена СПАСЮК.
Спецыяльная карэспандэнтка
Яўген КАЗЮЛЯ,
Алесь МЯСНІКОЎ,
Нэллі ПРЫВАЛАВА.

Рэдактар-перакладчык
Святлана КАРПУЧОК.
Стыльрэдактар
Ірына КАЗЛОВА.
Тэхнічны рэдактар
Данута РАКАВЕЦ.

НАШ АДРАС: 220005, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: (+375-17) 213-31-97 (тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.
Адрас у INTERNET: <http://www.voiceland.unibel.by>.

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голас Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 81.
Падпісны індэкс у Беларусі 63854.
Тыраж 1897 экз.
Зак. 3377.
Падпісана да друку 29.12.2000 г. у 12.00.

Газета набрана, звярстана і адрэдагавана ў друкарні «Беларускі Дом друку». (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).